

علوم و فنون ادبی ۳

۱- نام پدیدآورندگان آثار زیر به ترتیب، در کدام گزینه آمده است؟

«سه تابلو مریم، تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، منشآت، امثال و حکم، خداوندنامه»

(۱) فرخی یزدی - ملک الشعرا بهار - ادیب الممالک فراهانی - دهخدا - نشاط اصفهانی

(۲) میرزاده‌ی عشقی - ملک الشعرا بهار - قائم مقام فراهانی - دهخدا - صبای کاشانی

(۳) فرخی یزدی - ملک الشعرا بهار - ایرج میرزا - دهخدا - نشاط اصفهانی

(۴) میرزاده‌ی عشقی - ناظم الاسلام کرمانی - قائم مقام فراهانی - دهخدا - صبای کاشانی

۲- از نظر تاریخ ادبیات، کدام گزینه در مورد وضعیت عمومی زبان و ادبیات دوره‌ی بیداری نادرست است؟

(۱) در این دوره شعرای آزادی‌خواه و گروهی از روشن‌فکران به نقد شرایط موجود جامعه پرداختند که با مخالفت دولت همراه بود.

(۲) روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی بر اثر ارتباط با ادبیات اروپا و تغییر مخاطب نوشته‌ها از ویژگی‌های بارز این دوره است.

(۳) زبان ادبیات - به‌ویژه شعر - در این دوره عالمانه بود و توده‌ی مردم برای برقراری ارتباط با ادبیات باید زبان خود را به زبان ادبی ارتقا می‌دادند.

(۴) در سال‌های اول مشروطه، بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها بیان می‌کردند. یکی از این روزنامه‌ها، روزنامه‌ی صوراسرافیل بود که میرزا جهانگیرخان آن را اداره می‌کرد.

۳- محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت از کدام اثر تأثیر پذیرفتند و این اثر چه نوع نثری داشت؟

(۱) منشآت قائم مقام فراهانی - نثر متکلف و مصنوع (۲) چرند و پرند دهخدا - نثر متکلف و مصنوع

(۳) منشآت قائم مقام فراهانی - نثر ساده و عامیانه (۴) چرند و پرند دهخدا - نثر ساده و عامیانه

۴- نوع ادبی آثار منتور «شمس و طغرا، سرگذشت حاجی بابای اصفهانی، شمس‌الدین و قمر، و چرند و پرند» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(۱) رمان، ترجمه، رمان، طنز (۲) تحقیقی، طنز، رمان، داستان بلند

(۳) ترجمه، ترجمه، رمان، طنز (۴) رمان، ترجمه، طنز، طنز

۵- کدام موارد، درباره‌ی شعرا و نویسندگان دوره‌ی بیداری درست است؟

الف) فعالیت اصلی ادیب الممالک فراهانی روزنامه‌نگاری بود. وی سردبیری روزنامه مجلس را بر عهده داشت. او در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرد و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است.

ب) عارف قزوینی، شاعر وطنی و از موسیقی‌دانان عهد مشروطیت بود. در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت. وی مضامین وطن دوستی و ستیز با نادانی را در تصنیف‌هایش بیان می‌کرد. او را به سبب آزادی‌خواهی به زندان انداختند.

ج) میرزاده‌ی عشقی، شاعر، روزنامه‌نگار، نمایشنامه‌نویس و نظریه‌پرداز دوره‌ی مشروطیت در روزنامه‌ی خود، «قرن بیستم» به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمانش پرداخت. وی به‌خاطر بی‌پروایی در بیان اندیشه‌های اساسی، به‌دست رضاخان ترور شد.

د) قائم مقام فراهانی با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف به سبک گلستان سعدی نوشت. عبارات کوتاه او گاه موزون و مسجع‌اند.

ه) ایرج میرزا در آفریدن اشعار روان مهارت بسیار داشت. در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود. او به‌خاطر سرودن اشعار وطنی، در ردیف شاعران آزادی‌خواه قرار گرفت. او از اشعار غربی نیز ترجمه‌های منظوم پدید آورد که قطعه‌ی «قلب مادر» نمونه‌ای از آن است.

(۱) د، ج، ب (۲) ب، ه، الف (۳) ه، ب، ج (۴) الف، ج، د

۶- در همه‌ی گزینه‌ها «سجع مطرف و متوازی» وجود دارد؛ به جز

(۱) سر عشق، نهفتنی است نه گفتنی و بساط مهر، پیمودنی است نه نمودنی.

(۲) روزی به غرور جوانی سخت رانده بودم و شبانگه به پای گریوه‌ای سست مانده.

(۳) مرا که در صدر مروّت نشستام و عقد فتوت بسته و ذکر انعام در ذکر افواه عوام افتاده.

(۴) کسی گفت: پسرش خمر خورده است و عربده کرده و خون کسی ریخته و از میان گریخته و پدر را به علت او سلسله بر پای است.

۷- نوع سجع در کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) اما صاحب دنیا به عین عنایت حق ملحوظ است و به حلال از حرام محفوظ.

(۲) ای پسر، در این نوبت فلک تو را یآوری کرد و اقبال رهبری تا صاحب دولتی به تو رسید و بر تو ببخشاید.

(۳) در این مقالات تفکری کند و در این مقام که به‌واسطه اقلام اعلام می‌رود، تدبیری.

(۴) پشت و پناه سپاه من بود، در دیده‌ی دشمنان خار و بر روی دوستان خال.

۸- واج‌آرایی در کدام بیت متفاوت است؟

(۱) ساقیا سایه‌ی ابرست و بهار و لب جوی / من نگویم چه کن ار اهل دلی خود تو بگوی

(۲) من آدم بهشتی‌ام، اما درین سفر / حالی اسیر عشق جوانان مهوشم

(۳) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری

(۴) تا سر زلف پریشان تو در جمع آمد / هیچ مجموع ندیدم که پریشان تو نیست

۹- شاعر در کدام بیت از آرایه‌ی «واج‌آرایی» بیشتر بهره برده است؟

(۱) یا رب چه نغمه کرد صراحی که خون خم / با نعره‌های غلغله‌اش اندر گلو بیست

(۲) پیش از اینت بیش از این اندیشه‌ی عشاق بود / مهرورزی تو با ما شهره‌ی آفاق بود

(۳) هیچست آن دهان و نیبیم ازو نشان / مویست آن میان و ندانم که آن چه مویست

(۴) نیست بر لوح دلم جز الف قامت یار / چه کنم حرف دگر یاد نداد استادم

۱۰- در کدام بیت تعداد هجای کشیده بیشتر است؟

- (۱) من اگر دست‌زنانم، نه من از دست زنانم / نه از اینم نه از آنم من از آن شهر کلانم
(۲) ای باد بامدادی خوش می‌روی به شادی / پیوند روح کردی پیغام دوست دادی
(۳) از سرو مرا بوی بالای تو می‌آید / وز ماه مرا رنگ و سیمای تو می‌آید
(۴) آن سرخ قیابی که چو مه پار برآمد / امسال در این خرقه‌ی زنگار برآمد

۱۱- بیت «تکیه بر جای بزرگان نتوان زد به گزاف / مگر اسباب بزرگی همه آماده کنی» به ترتیب چند هجای بلند و کوتاه دارد؟

- (۱) شانزده - چهارده (۲) شانزده - شانزده (۳) پانزده - پانزده (۴) چهارده - شانزده

۱۲- همهی ابیات از تکرار هشت‌بار علامت هجایی مقابل خود تشکیل شده‌اند؛ به جز.....؟

- (۱) دمی با غم به سر بردن جهان یکسر نمی‌ارزد/ به می بفروش دلق ما کزین بهتر نمی‌ارزد (U---)
(۲) اول به بانگ نای و نی، آرد به دل پیغام وی/ وانگه به یک پیمان می، با من وفاداری کند (U---)
(۳) آری ستیزه می‌کن تا من همی‌ستیزم/ چندین زیون نیم که ز استیز تو گریزم (---U)
(۴) نگارم دوش در مجلس به عزم رقص چون برخاست / گره بگشود از ابرو و بر دل‌های یاران زد (U---)

۱۳- کدام گزینه از نظر نوع هجاها با بیت زیر همسان است؟

«کوتاه نکند بحث سر زلف تو حافظ / پیوسته شد این سلسله تا روز قیامت»

- (۱) ای غایب از نظر به خدا می‌سپارمت/ جانم بسوختی و به دل دوست دارمت
(۲) شنیده‌ام سخنی خوش که پیر کنعان گفت/ فراق یار نه آن می‌کند که بتوان گفت
(۳) بر برگ گل به خون شقایق نوشته‌اند/ کانکس که پخته شد می چون ارغوان گرفت
(۴) بر شمع نرفت از گذر آتش دل دوش/ آن دود که از سوز جگر بر سر ما رفت

۱۴- در کدام بیت تعداد هجاهای کوتاه و بلند برابر است؟

- (۱) بتا به عهد عاشقی وفا کن/ اگر وفا نمی‌کنی جفا کن
(۲) گم گشته‌ام یا رب نشانی کو به کویش / منزل به منزل کو به کو در جستجویش
(۳) مگر برای مصلحت نگه ندارم برود/ وگر نه ناله می‌کنم نمی‌گذارم برود
(۴) به چشمت ای روشنایی که بی‌تو بس بی‌قرارم/ به جانت ای زندگانی که بی‌تو جان می‌سپارم

۱۵- علامت هجایی «---UU---UU---U» با همهی مصراع‌ها برابر است؛ به جز.....

- (۱) هر پاره از دل من و از غصه قصه‌ای
(۲) در آتش ار خیال رخس دست می‌دهد
(۳) ای دل به هرزه دانش و عمرت به باد رفت
(۴) چون این گره گشایم وین راز چون نمایم

۱۶- ابیات کدام گزینه از نظر علامت هجایی با یکدیگر برابرند؟

- (الف) دامن مفسان از من خاکی که پس از من / زین در نتواند که برد باد غبارم
(ب) می‌گیرم و مرادم ازین سیل اشکبار / تخم محبت است که در دل بکارم
(ج) در هجر تو گر چشم مرا آب روانست / گو خون جگر ریز که معذور نماندست
(د) از آب دیده صد ره طوفان نوح دیدم / وز لوح سینه نقشت هرگز نگشت زایل
(۱) ج، الف (۲) د، ب (۳) الف، د (۴) ج، د

۱۷- با توجه به محتوای شعر، کدام گزینه در مورد نوع آهنگ و وزن آن درست است؟

«خروشی برآمد ز پیش سپاه/ که ای نامداران و مردان شاه

بکوشید کاین جنگ آهرمنست/ همان درد و کین است و خون خستنت

میان بسته دارید و بیدار بید/ همه در پناه جهاندار بید»

- (۱) آهنگ ملایم و شاد دارد و شاعر نشاط درونی را به خواننده منتقل می‌کند.
(۲) وزن و آهنگ کوبنده، کوتاه، ضربی و تند و متناسب با بار حماسی شعر است.
(۳) وزن و آهنگی ملایم و سنگین دارد و اندوه و تأثر درونی شاعر را به خوبی نمایان می‌کند.
(۴) تند و طرب‌انگیز است و شور و شوق را به خواننده منتقل می‌کند.

۱۸- ریتم و آهنگ کدام شعر متفاوت است؟

- (۱) بر نخل بخت و گلبن امیدم ای دریغ / خار بلا بماند، نه خرما نه ورد ماند
عمرم بشد به پای شب و روز و غم گذاشت / موکب دو اسبه رفت و همه راه‌گرد ماند
(۲) آن کیست اندر راه دل کو را نباشد آه دل / کار آن کسی دارد که او غرقابه‌ی آن آه شد
چون غرق دریا می‌شود درباش بر سر می‌نهد / چون یوسف چاهی که او از چاه سوی جاه شد
(۳) زین درد خون گریست سپهر و ستاره هم / خون گشت قلب لعل و دل سنگ خاره هم
بر سر زدند از الم زاده‌ی بتول / تنها همین نه مریم و هاجر، که ساره هم
(۴) کو آنکه نقد او به ترازوی هفت چرخ / شش دانگ بود راست بهر کفه‌ای که سخت
در بیع‌گاه دهر به بادی بداد عمر / در قمره‌ی زمانه به خاکی بساخت بخت

۱۹- ریتم و آهنگ ذکر شده در مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱) ساقی بیا که امشب ساقی به کار باشد / زان ده مرا که رنگش چون جَلَنار باشد: (ضربی، تند و شورانگیز)
- ۲) مرا بسود و فرو ریخت هر چه دندان بود / نبود دندان لابل چراغ تابان بود: (سنگین، غم و اندوه‌آور)
- ۳) سمن‌بوی آن سر زلفش که مشکین کرد آفاش / عجب نی ار تبت گردد ز روی شوق مشتاقش: (آرام، دلنشین و شاد)
- ۴) کیست در این شهر که او مست نیست / کیست در این دور کزین دست نیست: (آرام، ملایم و شاد)

۲۰- شاعر در کدام بیت از ریتم و آهنگ سنگین برای بیان معانی پند و اندرز استفاده کرده است؟

- ۱) جمله صید این جهانیم ای پسر / ما چو صعوه مرگ بر سان زغن
- ۲) سیل خون از جگر آرید سوی باغ دماغ / ناودان مزه را راه گذر بگشایید
- ۳) نوبهار آمد و آورد گل و یاسمن / باغ همچون تبت و راغ بسان عدنا
- ۴) بروید ای حریفان بکشید یار ما را / بمن آرید آخر صنم گریز پا را

۲۱- تقطیع هجایی کدام بیت درست است؟

- ۱) خوش برآ با غصه ای دل کاهل راز / عیش خوش در بوته‌ی هجران کنند
خش / ب / را / با / غص / ه / ای / دل / اک / اه / ل / راز / عی / اش / خش / در / بو / ات / ی / هج / ان / اک / اند
- ۲) حالی درون پرده بسی فتنه می‌رود / تا آن زمان که پرده برافتد چه‌ها کنند؟
حالی / درون / پرده / بسی / فتنه / می‌رود / تا / آن / زمان / که / پرده / برافتد / چه‌ها / کنند؟
- ۳) دی گله‌ای ز طره‌اش کردم و از سر فسوس / گفت که این سیاه کج گوش بمن نمی‌کند
دی / گله / ای / ز / طره / اش / کردم / و / از / سر / فسوس / گفت / که / این / سیاه / کج / گوش / بمن / نمی‌کند
- ۴) زان طره‌ی پر پیچ و خم سهلست اگر بینم ستم / از بند و زنجیرش چه غم هر کس که عیاری کند
زان / طره / ی / پر / پیچ / و / خم / سهلست / اگر / بینم / ستم / از / بند / و / زنجیرش / چه / غم / هر / کس / که / عیاری / کند

۲۲- معنی چند واژه در مقابل آن نادرست است؟

- «(برید: نامه‌رسان)، (مهمل: کجاوه و هودج)، (جَرس: بانگ شتران)، (مرهم: داروی زخم)، (رحیل: کوچ‌کننده)، (ژنده: کهنه)، (خز: ابریشم)، (تعذیب: تربیت کردن)»

سه (۱) چهار (۲) پنج (۳) دو (۴)

۲۳- کدام بیت با عبارت «از آن زمان که رشته‌ی مراودت حضوری گسسته و شیشه‌ی شکیبایی به سنگ تفرقه شکسته [...] طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه‌ی مراودات را در بسته» تناسب معنایی دارد؟

- ۱) تا دست تو گشاده شد اندر مکاتبت / از خجلت تو دست عطارد مقید است
- ۲) شکوه از گردون دلیل تنگدستی‌های ماست / ناله در پرواز باشد طایر پر بسته را
- ۳) چو وصال گشت لاغر تو بهرورش به ساغر / همه‌چیز را به پیش خورش‌ست رایگانی
- ۴) که دیده‌ای که چو من در فراق یار بسوخت / سوخت آتش هجران مرا و زار بسوخت

۲۴- مفهوم ابیات کدام گزینه با یکدیگر مشترک است؟

- الف) در جستجوی یار دل‌آزار، کس نبود / این رسم تازه را به جهان ما گذاشتیم
- ب) نرنجانید کس، هم خود نرنجید / جهان چون برگ کاهی او نسنجید
- ج) در حقیقت هست آزار کسان، آزار خود / بگذر از آزار کس فارغ شو از آزار خویش
- د) پناه از چشم فتانیش به زلفش می‌برم صائب / که بر هر کس ستم زور آورد زَنار می‌بندد
- ه) هر که باشد در پی آزار کس چون عنکبوت / می‌شود در بند تنهایی، شکار خویشتن

الف، ج (۱) د، ه، الف (۲) د، ج، ب (۳) ه، ج، ب (۴)

۲۵- کدام گزینه با بیت زیر هم مفهوم است؟

«هر کجا دردیست، درمانیش هست / درد عشق است آنکه درمانیش نیست»

- ۱) هر که دارد درد عشقی یاد درمان کی کند / هیچ عاقل عیش خود را ماتمستان کی کند
- ۲) عاشقم، عاشق و جز وصل تو درمانیش نیست / کیست کاین آتش افروخته در جانیش نیست
- ۳) ای طیب از من برو کاین درد عشق / به نخواهد شد به دارویی که هست
- ۴) چون درد عاشقی به جهان هیچ درد نیست / تا درد عاشقی نچشد مرد، مرد نیست